

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชยะหา จังหวัดยะลา

วิธีปฏิบัติการพยาบาล ฉบับที่ : CNPG-YH-OBS-<mark>03</mark> แก้ไขครั้งที่ : **02**

(Clinical Nursing วันที่ออกเอกสาร : หน้าที่ : 1 ของ

Practice Guideline) 31/03/67 หน้า 12

CNPG

เรื่อง : การพยาบาลมารดาเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด(Premature contraction)

หน่วยงาน : ห้องคลอด กลุ่มงาน : การพยาบาล

Clinical Nursing Practice Guideline

เรื่อง: แนวทางการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะเจ็บครรภ์จริง

งานห้องคลอด

กลุ่มงานการพยาบาล

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชยะหา

ผู้จัดทำเอกสาร

(นางสาวมาดีฮะห์ มะลี) (นางซาปูเราะห์ สามะ)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

ผู้ทบทวนเอกสาร

q h

(นางอัญชนา โชติช่วง)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ

ผู้เห็นชอบเอกสาร

Door

(นางสาวมินตรา ทองธรรมชาติ)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ

ผู้อนุมัติใช้

(นายทินกร บินหะยือารง)

ผอก.รพร.ยะหา

YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : CNPG หมายเลขเอกสาร : : CNPGYH-OBS-03	
เรื่อง แนวทางการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะเจ็บครรภ์จริง	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : -31/03/2567	
ผู้จัดทำ : งานห้องคลอด กลุ่มงานการพยาบาล	ครั้งที่แก้ไข : 00 หน้า/จำนวนหน้า 2/12	

1.นโยบาย/วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลการพยาบาลมารดามีภาวะเจ็บครรภ์จริง วัตถุประสงค์

- 1. เพื่อให้มารดาและทารกปลอดภัยจากการคลอด
- 2. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และ การส่งต่ออย่างมีประสิทธิภาพ

3.ขอบเขต

ใช้สำหรับหญิงตั้งครรภ์ที่เจ็บครรภ์จริงจนปากมดลูกเปิดหมด

4. คำนิยาม

ระยะที่หนึ่งของการคลอด หมายถึง เริ่มเจ็บครรภ์จริงจนปากมดลูกเปิดหมด

หน้าที่และความรับผิดชอบ

- สูติแพทย์ ดูแลรักษา เขียนคำสั่งการรักษา
- พยาบาล ประเมินอาการ ดูแลรักษาตามแผนการรักษาของสุติแพทย์
- ผู้ช่วยเหลือคนไข้ เตรียมความพร้อมในการให้บริการแก่ผู้ป่วย ดูแลความสะอาดเรียบร้อยบริเวณพื้นที่ ให้บริการ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมใกล้เคียง ตามหลักการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล

ขั้นตอนการปฏิบัติงานระยะที่หนึ่งของการคลอด

- 1.อธิบายเพื่อทบทวนให้ผู้คลอดเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการคลอด รวมทั้งแผนการรักษาและการ พยาบาล เพื่อให้เกิดความมันใจ และความรู้สึกปลอดภัยในการคลอด ่
- 2.ประเมินความเจ็บปวดเกี่ยวกับลักษณะความรุนแรงของความเจ็บปวด โดยสังเกตจากสั่งต่อไปนี้
  - 2.1 ซักถามพูดคุยถึงความเจ็บปวด
- 2.2 สังเกตและบันทึกพฤติกรรม การแสดงสีหน้า และการเคลื่อนไหว เช่น ขมวดคิ้ว กามือแน่น บิดตัวไปมา
- 2.3 สังเกตและบันทึกพฤติกรรม เกี่ยวกบการออกเสียงและการพูด เช่น เสียงร้อง ครวญคราง ร้องกรี๊ด เสียงสูดปาก เสียงพูดบ่นถึงความเจ็บปวด หรือเสียงร้องขอความช่วยเหลือ
  - 2.4 สังเกตหรือบันทึกพฤติกรรมด้านอารมณ์ เช่น หงุดหงิด ฉุนเฉียว

YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : CNPG
	หมายเลขเอกสาร : : CNPG- - YH-OBS- <mark>03</mark>
เรื่อง แนวทางการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะเจ็บครรภ์จริง	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : -31/03/2567
ผู้จัดทำ : งานห้องคลอด กลุ่มงานการพยาบาล	ครั้งที่แก้ไข : 00 หน้า/จำนวนหน้า 3/12

- 2.5 สังเกตและบันทึก การเปลี่ยนแปลงด้านสรีระ เกี่ยวกบสัญญาณชีพ ทุก30 นาที
- 2.6 ตรวจและบันทึกความถี่ ความแรง และระยะเวลาของการหดรัดตัวของมดลูกทุก30 นาที
- 2.7 ตรวจและบันทึก เกี่ยวกบสภาพปากมดลูก และอัตราความก้าวหน้าของการคลอด
- 2.8 ตรวจและบันทึก อัตราการเต้นของหัวใจทารก ทุก30 นาที เพื่อประเมินสภาพของทารก อาจ เปลี่ยนแปลงได้เมื่อมดลูกหดรัดตัวถี่
- 3.จัดท่านอนให้ผู้คลอดรู้สึกผ่อนคลายกล้ามเนื้อมากที่สุด โดยให้นอนตะแคงซ้ายใช้หมอนรองรับ ตาม ข้อต่างๆ เพื่อให้เลือดไปเลี้ยงมดลูกได้มากขึ้น
- 4. ระยะที่เริ่มเจ็บครรภ์จริงจนปากมดลูกเปิด 3 เซนติเมตร และบางตัว 100 % หรือ เปิด 4 เซนติเมตร และบางตัว 80 %
  - 1.1 บันทึกสัญญาณชีพของมารดา
  - 1.2 บันทึกเสียงหัวใจทารก การหดรัดตัวของมดลูก
  - 1.3 ตรวจภายในเพื่อประเมินความก้าวหน้าของการคลอด
  - 1.4 บันทึกข้อมูลทั้งหมด ตลอดจนการรักษาที่ได้รับใน partograph
- 5. ระยะที่ปากมดลูกเปิด 3 เซนติเมตร และ บางตัว 100% หรือ เปิด 4 เซนติเมตร และ บางตัว 80 % จนปากมดลูกเปิดหมด 5.1 บันทึกสัญญาณชีพของมารดาดดยทั่วไปควรตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย ชีพจร และ ความดันโลหิตของมารดาทุก 4 ชั่วโมง หรือ หากมีการแตกของถุงน้ำคร่ำ นานกว่า 18 ชั่วโมง ให้ตรวจวัดอุณหภูมิกายทุก 4 ชั่วโมง
  - 5.2 บันทึกเสียงหัวใจทารก การหดรัดตัวของมดลูกทุก 30 นาที
  - 5.3 ตรวจภายในเพื่อประเมินความก้าวหน้าของการคลอดทุก 2-4 ชั่วโมง
  - 5.4 บันทึกข้อมูลทั้งหมด ตลอดจนการรักษาที่ได้รับใน partograph

พยาบาลห้องคลอด รายงานแพทย์เวรในกรณี

- 1.เลือดออกทางช่องคลอด 2. ส่วนนำไม่ใช่ศีรษะ
- 3.สายสะดือย้อยหลังน้ำเดิน 4. มี thick meconium
- 5. อัตราการเต้นของหัวใจต่ำกว่า 110 ครั้ง/นาที หรือ สูงกว่า 160 ครั้ง/นาที (ฟังครบ 1 รอบ การหดรัดตัวของมดลูก)

YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : CNPG หมายเลขเอกสาร : : CNPG- ~~-~~ YH-OBS- <mark>03</mark>		
เรื่อง แนวทางการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะเจ็บครรภ์จริง	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : -31/03/2567		
ผู้จัดทำ : งานห้องคลอด กลุ่มงานการพยาบาล	ครั้งที่แก้ไข : 00 หน้า/จำนวนหน้า 4/12		

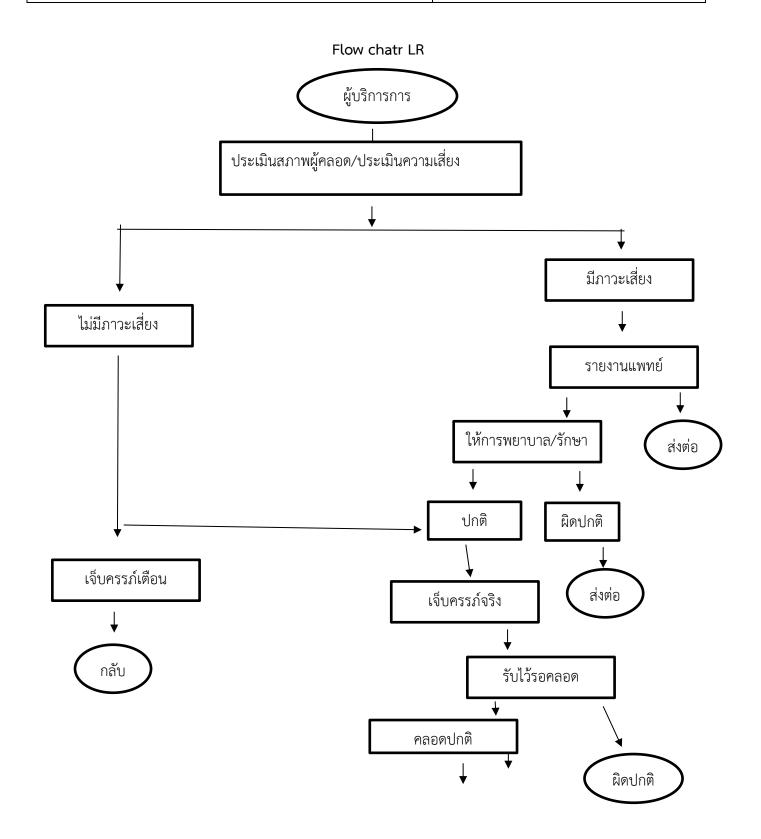
6. external fetal monitor มีลักษณะผิดปกติ 7. น้ำคร่ำเดินมากกว่า 18 ชั่วโมง

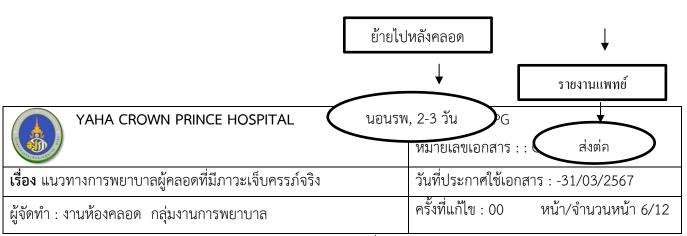
8. partograph ผิดปกติ

พิจารณาส่งต่อรพ. แม่ข่ายตามโครงข่ายระบบส่งต่อสูติกรรมดังนี้

- 1. SBP $\geq$ 160, DBP $\geq$ 110 mmHg
- 2. มีภาวะรกเกาะต่ำ
- 3. เลือดออกทางช่องคลอดไม่ทราบสาเหตุ
- 4. ส่วนนำไม่ใช่ศีรษะ
- สายสะดือย้อยหลังน้ำเดิน
- 6. มี thick me coniumในขณะที่ปากมดลูกเปิดน้อยกว่า 5 เซนติเมตร
- 7. อัตราการเต้นของหัวใจต่ำกว่า 110 ครั้ง/นาที หรือ สูงกว่า 160 ครั้ง/นาที (ฟังครบ 1 รอบ การหดรัดตัวของมดลูก)
- 8. external fetal monitor มีลักษณะผิดปกติภายหลังทำ intrauterine resuscitation ใน ลักษณะดังนี้
  - 1. fetal bradycardia
  - 2. fetal tachycardia
  - 3. late decelerate
  - 4. minimal variability
  - 5. variable deceleration ที่มีข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้
    - 5.1 significant variable decelerate (อัตราการเต้นของหัวใจทารกลดลงต่ำกว่า ระดับ 70 bpm และนานเกิน 60 sec
    - 5.2 FHR baseline เพิ่มขึ้น (over shoot)
    - 5.3 FHR variability ในช่วง decelerate ลดลง
    - 5.4 FHR slow return (poor recovery)
- 9. พิจารณาส่งต่อเมื่อ partograph ผ่าน alert line ภายหลังการให้ดูแลตามาตรฐานดังนี้ โรงพยาบาลอยู่ห่างจากรพ. แม่ข่าย 1 ชม. ให้ส่งต่อเมื่อ partograph ผ่าน alert line 3 ชม.

YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : CNPG		
	หมายเลขเอกสาร : : CNPG- - YH-OBS- <mark>03</mark>		
เรื่อง แนวทางการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะเจ็บครรภ์จริง	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : -31/03/2567		
ผู้จัดทำ : งานห้องคลอด กลุ่มงานการพยาบาล	ครั้งที่แก้ไข : 00 หน้า/จำนวนหน้า 5/12		

แนวทางการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะเจ็บครรภ์จริง

Focus	Assessment	Intervention	Evaluation
Goal / out come			
มารดาเข้าสู่ระยะที่ 1	ข้อมูลสนับสนุน	- ประเมินความต้องการของหญิง	มารดาไม่เกิด
ของการคลอด	O:PV	ตั้งครรภ์	ภาวะ fetal
เสี่ยงต่อการเกิดภาวะ	Cervixcm	- ซักประวัติการเจ็บครรภ์/ ประเมิน	distress
fetal distress	eff%	ความเสี่ยงแรกรับ เจาะ CBC (ครรภ์ที่	Fhรอยู่ในช่วง
	Membrane	4 ขึ้นไปเพิ่ม G/M)	=120-160/min
G : เพื่อให้มารดาไม่	Station	- ครรภ์ที่ 4 ขึ้นไปให้0.9% NSS 1000	
เกิดภาวะ fetal	D=l=	СС	
distress	FHS =/min	v 100cc/hr เมื่อเข้าสู่ระยะ Active	
	ท่า	phase	
O:PV	ผล U/S	- ดูแลให้มารดานอนพักผ่อนบนเตียง	
Cervixcm	=	- ประเมิน/บันทึกการหดรัดตัวของ	
eff%	ผลNST	มดลูกอัตราการเต้นของหัวใจทารก	
Membrane	=	ทุก ½ -1 ชม	
Station		- ประเมินความเจ็บปวดและ	
D=l=		ความสามารถในการควบคุมความ	
		เจ็บปวดเพื่อวางแผนในการให้การการ	
FHS =/min		พยาบาลและการช่วยเหลืออย่าง	
ท่า		ถูกต้อง	
ผล U/S		- สอนเทคนิคการหายใจเพื่อบรรเทา	
=		อาการเจ็บปวด ให้ญาตินวดเพื่อช่วย	
ผลNST		ผ่อนคลาย	

=	- สอนและให้ฝึก การเบ่งคลอดที่ถูกวิธี
	- อธิบายให้ทราบถึงความก้าวหน้าของ
	การคลอดกลไกการคลอด พร้อมทั้งให้
	กำลังใจในการคลอดเพื่อลดความวิตก
	กังวล

YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : CNPG	
	หมายเลขเอกสาร : : CNPG- - YH-OBS- <mark>03</mark>	
เรื่อง แนวทางการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะเจ็บครรภ์จริง	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : -31/03/2567	
ผู้จัดทำ : งานห้องคลอด กลุ่มงานการพยาบาล	ครั้งที่แก้ไข : 00 หน้า/จำนวนหน้า 7/12	

Focus	Assessment	Intervention	Evaluation
Goal / out come			
(ต่อ)		- ประเมินกระเพาะปัสสาวะทุก 2 ชม.	
		และ	
		กระตุ้นให้มารดาถ่ายปัสสาวะเพื่อ	
		ส่งเสริมการหดรัดตัวของมดลูกและการ	
		เคลื่อนต่ำของส่วนนำ	
		- ดูแลให้มารดานอนตะแคงซ้ายเพื่อให้	
		เลือดไปเลี้ยงมดลูกมากขึ้น	
		- ให้สังเกตและนับการเด็กดิ้นของทารก	
		ในครรภ์เพื่อประเมินความผิดปกติ	
		- ประเมินสัญญาณชีพ ทุก 4 ชม.เพื่อ	
		ประเมินสภาพของผู้คลอด	
มารดาเข้าสู่ระยะที่ 2	ข้อมูลสนับสนุน	- ย้ายมารดาเข้าห้องคลอด เตรียม	มารคาคลอด
ของการคลอด	มารดาถามว่า "ท้อง	เครื่องมือทำคลอด	ปกติไม่มี
เสี่ยงต่อการคลอด	แข็งบ่อย	- ทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธ์	ภาวะแทรกซ้อน
ล่าช้า	PV Cervix=cm	- จับ Uterine contraction และฟัง	
G : เพื่อให้มารดามี	eff%	FHS ทุก 15 นาที	
ความรู้ความเข้าใจ	Membrane	ในรายปกติ / ในรายมารดามี	

เกี่ยวกับการเจ็บครรภ์	Station	ภาวะแท	รกซ้อน เช่น		
คลอด	D=I=	fetal dis	fetal distress , thick me conium		
	FHS =	ฟัง FHS	ทุก 5 นาที		
O : สามารถบอก	ท่า	- สอนมา	รดาเบ่งคลอดอย่างถูกวิธี (เมื่อ		
อาการเจ็บครรภ์	Т С , Р	มีการหด _์	รัดตัวของมดลูกเต็มที่ (ท้อง		
คลอดก่อนกำหนดมี	/min ,	แข็ง) ใช้มือ 2 ข้างจับราวข้างเตียง สูด			
อะไรบ้าง และ การ	Rครั้ง/min ,	ลมหายใจเข้าเต็มที่ ยกศีรษะ ก้มจนคาง			
ดูแลรักษาอย่างไร	BP mmHg	ชิดหน้าอก แล้วกลั้นหายใจเบ่งลงมาที่			
		ก้นเต็มที่ เวลาเบ่งไม่ควรออกเสียง และ			
		พักในระยะมดลูกคลายตัว)			
YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL		ประเภท : CNPG			
		หมายเลขเอกสาร : : CNPGYH-OBS- <mark>03</mark>			
เรื่อง แนวทางการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะเจ็บครรภ์จริง		วันที่ประกาศใช้เอกสาร : -31/03/2567			

ผู้จัดทำ : งานห้องคลอด กลุ่มงานการพยาบาล

ครั้งที่แก้ไข : 00 หน้า/จำนวนหน้า 8/12

Focus	Assessment	Intervention	Evaluation
Goal / out come			
ต่อ		- กล่าวชมเพื่อให้กำลังใจ เมื่อมารดาเบ่งถูกกวิธธี	
		- ประเมินการเคลื่อนต่ำของส่วนนำ	
		- ตัดฝีเย็บ(ในครรภ์แรก และครรภ์หลังที่ประเมิน	
		น้ำหนักทารก >3,500 gm	
		- ทำคลอดทารก ตรวจร่างกายและประเมินสภาพทารก	
		แรกคลอด	
		- ประเมิน Apgar score	
		- ฉีด oxytocin 10 u ภายหลังทารกคลอด 1 นาที	
		(add oxytocin 10 10 u ใน IV ในครรภ์ที่ 4 ขึ้น	
		ไป)	
		- เช็ดตัวทารกให้แห้งนำทารกให้ดูดนมมารดา	
เข้าสู่ระยะที่ 3	ข้อมูล	- อธิบายให้มารดาทราบถึงวิธีการทำคลอดรกเพื่อขอ	รกคลอด
ของการคลอด	สนับสนุน	ความร่วมมือ	complied
G : เพื่อป้องกันการ	1 .เสี่ยงต่อ	- แนะนำให้มารดาหายใจเข้าออกลึกๆไม่เกร็งหน้าท้อง	BP=

เกิดภาวะ แทรก ซ้อนจากรกค้าง O :1. มี sing ของ รกลอกตัว	รก/เยื่อหุ้ม ค้าง 2. เสี่ยงต่อ การปลิ้นของ มดลูก จาการทำ คลอดรกไม่ถู กกวิธี มดลูกหดรัด ตัวกลมแข็ง เหนือระดับ สะดือ	หลังรกคลอด ให้ยา Methergin ใน รายที่ BP เกิน 140/9 งดการฉีดยารายงานแร - คลึงมดลูก ให้แข็งกล และวางกระเป๋าน้ำแข็ง (บริเวณยอดมดลูก) - ตรวจสอบความสมบู - ตรวจสอบการฉีกขาด (ถ้ามีการฉีกขาด>ระดี - เย็บซ่อมแซมแผลฝีเล็	พทย์ทราบ กม 3-5 นาที/สอนการคลึงมดลูก งบนหน้าท้องใต้ระดับสะดือ บุรณ์ของรกและเยื่อหุ้มทารก ดช่องทางคลอด ดับ 3 รายงานแพทย์ทันที) ย็บด้วย catgut 2/0	
			ละคลึงมดลูกจนแข็งกลม	
YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL			ประเภท : CNPG หมายเลขเอกสาร : : CNPGYH-OBS-03	
เรื่อง แนวทางการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะเจ็บครรภ์จริง ผู้จัดทำ : งานห้องคลอด กลุ่มงานการพยาบาล			วันที่ประกาศใช้เอกสาร : -31/03/2567 ครั้งที่แก้ไข : 00 หน้า/จำนวนหน้า 9/12	

Focus	Assessment	Intervention	Evaluation
Goal / out come			
ต่อ		ในรายที่มีbladder full	
		ถ้ามีอาการผิดปกติต่อไปนี้รายงานแพทย์	
		ทราบทันที	
		🔲 มดลูกหดรัดตัวไม่ดี	
		Active bleeding	
		🔲 รกและเยื่อหุ้มทารกคลอดไม่ครบ	
		Hematoma	
		- ประเมิน blood loss / การแข็งตัวของ	
		มดลูก	
		- ใส่pad ประเมิน bleeding per vagina	

		- Check V/S / ป [.]	ระเมินต่อ 2 ชม.หลังคลอด	
มารดาเข้าสู่ระยะที่		- ประเมินการเสียเลี่		1. ไม่มี
4 ของการคลอด	1. อ่อนเพลีย		าตลอดการคลอดไม่เกิน	ภาวะแทรกซ้อนไม่
(2 ชั่วโมงหลัง	เนื่องจาก	500 ml		มีภาวะตกเลือดหลัง
คลอด)	สูญเสียพลังงาน	- ตรวจดูการหดรัด	เตัวของมดลูกทุก 30 นาที	คลอด
	ไปจากการ	และคลึงมดลูกให้แ	ข็งตัวอยู่เสมอและสังเกต	Lochia เปื้อน pad
	ନ ରอด	ระดับยอดมดลูกซึ่ง	ต้องอยู่ต่ำกว่าระดับสะดือ	2 ชิ้นไม่ชุ่ม
	2. ปวดมดลูก	- ตรวจดูกระเพาะปัสสาวะถ้าไม่สามารถถ่าย		
	เนื่องจากมดลูก	เองได้ต้องทำการสวนปัสสาวะเพื่อให้มดลูก		
	มีการหดรัดตัว	หดรัดตัวดีป้องกันการเกิด PPH		
	เพื่อกลับสู่	- ตรวจสอบสัญญาณชีพวัด vital sign ทุก 15		
	สภาวะปกติ	นาที 4 ครั้ง ทุก 30 นาที 2 ครั้ง		
	สัญญาณชีพ	- ตรวจสอบแผลฝีเย็บว่าบวม มี hematoma		
		หรือไม่		
		- ตรวจสอบจำนวนเลือดที่ออกภายหลังคลอด		
		และเฝ้าระวังอันตรายจากการตกเลือดหลัง		
		คลอด		
		- ตรวจสอบสัญญาเ	ณชีพวัด vital sign ทุก 15	
		นาที่ 4 ครั้ง ทุก 30	นาที 2 ครั้ง	
YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL		ประเภท : CNPG		
		หมายเลขเอกสาร : : CNPG- - YH-OBS- <mark>03</mark>		
เรื่อง แนวทางการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะเจ็บครรภ์จริง		วันที่ประกาศใช้เอกสาร : -31/03/2567		
ผู้จัดทำ : งานห้องคลอด กลุ่มงานการพยาบาล		ครั้งที่แก้ไข : 00 หน้า/จำนวนหน้า10/12		

Focus	Assessment	Intervention	Evaluation
Goal / out come			
ต่อ		ตรวจสอบแผลฝีเย็บว่าบวม มี hematoma	
		หรือไม่	
		- ตรวจสอบจำนวนเลือดที่ออกภายหลังคลอดและ	
		เฝ้าระวังอันตรายจากการตกเลือดหลังคลอด	
		- ตรวจสภาพของมดลูกและต้องคลึงให้หดตัวเต็มที่	
		แล้วเค้นก้อนเลือดออกให้หมดอีกครั้ง	
		- ดูแลความสุขสบายของร่างกาย การพักผ่อน	
		อาหารและน้ำ	
		- ดูแลด้านจิตใจ หลังจากเย็บซ่อมแซมฝีเย็บแล้ว	
		ควรแนะนำการปฏิบัติตัว ให้ทำความสะอาดหลัง	
		ขับถ่ายทุกครั้งที่เข้าห้องน้ำและเช็ดให้แห้ง	
		- วัดสัญญาณชีพประเมิน blood loss และการ	
		แข็งตัวของมดลูกก่อนส่งไปดูแลต่อที่แผนกหลัง	
		คลอด	
		ถ้ามีอาการผิดปกติต่อไปนี้รายงานแพทย์ทราบ	
		ทันที	
		🔲 มดลูกหดรัดตัวไม่ดี	
		ี่ มี Active bleeding	
		🔲 แผลฝีเย็บบวมมาก /Hematoma	
		🔲 มีเลือดไหลออกทางช่องคลอดตลอดเวลา	
		🗆 ะดับความรู้สึกตัวลดลง BP <90/60 mmHg	
		P เบาเร็ว >100 /min R >24/min	

YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : CNPG	
	หมายเลขเอกสาร : : CNPG- - YH-OBS- <mark>03</mark>	
เรื่อง แนวทางการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะเจ็บครรภ์จริง	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : -31/03/2567	
ผู้จัดทำ : งานห้องคลอด กลุ่มงานการพยาบาล	ครั้งที่แก้ไข : 00 หน้า/จำนวนหน้า11/12	

Focus	Assessment	Intervention	Evaluatio
Goal / out come			n
O การไหลของน้ำนมเป็น	ข้อมูล	- แนะนำให้มารดานำทารกมาดูดนมโดยให้ดูดสลับกัน	1. มารดา
ปกติ	สนับสนุน	ทั้ง 2 ข้างและดูดให้เกลี้ยงเต้า เพื่อกระตุ้นให้มีการ	มีสีหน้าสด
1.มารดาบอกน้ำนมไหลดี		สร้างน้ำนมและช่วยให้น้ำนมไหลดี	ชื่นขึ้น
2.บีบเต้านม น้ำนมไหลพุ่ง	1.มารดาบอก	- แนะนำให้มารดารับประทานอาหารที่ส่งเสริมการ	น้ำนมไหล
	น้ำนมไหลดี	ไหลของน้ำนมคือ นม น้ำขิง กะเพรา แกงเลียง และ	ดี test 3
	2.บีบเต้านม	ให้ดื่มเครื่องดื่มอุ่นๆหรือน้ำอุ่นหลังการให้นมทารกเพื่อ	ดาว
	น้ำนมไหลพุ่ง	เพิ่มการไหลของน้ำนม	
		- แนะนำมารดา ให้ใส่เสื้อยกทรงพยุงเต้านมไว้ทั้งก่อน	
		และหลังให้นมทารก	
		- แนะนำให้ทำความสะอาดเต้านมตามปกติเมื่ออาบน้ำ	
		ใช้ผ้าขนหนูนุ่มๆเช็ดบริเวณหัวนมป้องกันหัวนมแตก	
O การไหลของน้ำคาวปลา	ข้อมูล	- หลังการขับถ่ายทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ด้วย	1.
เป็นปกติ	สนับสนุน	น้ำสบู่ และซับให้แห้งทุกครั้งเพื่อป้องกันการติดเชื้อ	น้ำคาวปล
หลังคลอดวัน	หลังคลอด	- ดูแลให้เปลี่ยนผ้าอนามัยทุก 4 ชม. หรือเมื่อเปียกชุ่ม	าสีปกติ ไม่
น้ำคาวปลาสี	วัน	ช่วยลดเชื้อโรค ไม่มีการติดเชื้อ และสุขสบายขึ้น	มีกลิ่น
	น้ำคาวปลาสี	- สังเกตและบันทึกจำนวน ลักษณะสี และกลิ่นของ	เหม็น
เปลี่ยนผ้าอนามัย		น้ำคาวปลาทุกเวร พร้อมทั้งแนะนำมารดา ถ้า	
	เปลี่ยน	น้ำคาวปลามีกลิ่นเหม็นแจ้งพยาบาลทราบทันที	
	ผ้าอนามัย	- ประเมินสัญญาณชีพ เวรละครั้งทุกเวร	
		- ตรวจวัดระดับยอดมดลูกทุกวัน เพื่อประเมินการ	
		ตรวจและบันทึกสัญญาณชีพทุก 4 ชั่วโมง	
		โดยเฉพาะอุณหภูมิกาย ถ้ามีไข้บ่งบอกถึงอาจมีภาวะ	
		ติดเชื้อเกิดขึ้น	

YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : CNPG
	หมายเลขเอกสาร : : CNPG- - YH-OBS- <mark>03</mark>
เรื่อง แนวทางการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะเจ็บครรภ์จริง	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : -31/03/2567
ผู้จัดทำ : งานห้องคลอด กลุ่มงานการพยาบาล	ครั้งที่แก้ไข : 00 หน้า/จำนวนหน้า 12/12

มดลูก 1. หน้านิ่วคิ้ว มารดา Paine 1. หน้านิ่วคิ้วขมวด ขมวด - ขณะมีอาการปวดให้นอนพักบนเตียง score 2. มือกุมบริเวณ 2. มือกุมบริเวณ - อธิบายให้มารดาเข้าใจว่าอาการปวดมดลูก หลัง ท้องน้อย คลอดเป็นเรื่องปกติ จะค่อยๆหายไปหลังคลอด 3 3. มดลูกหดรัด วัน ตัว - จัดท่าโดยให้มารดานอนคว่ำใช้หมอนรองบริเวณ ใต้ท้องน้อย เพื่อลดอาการปวดและช่วยให้ น้ำคาวปลาไหลดี ถ้าไม่หายปวดให้รับประทานยา Paracetamol 500 mg 2 tab ทุก 4 ชั่วโมงเมื่อมีอาการปวด - แนะนำให้ญาติมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแล ทารกในขณะที่มารดามีอาการปวดมดลูก O plan D/C เรื่อง ข้อมูลสนับสนุน 1. ให้ความรู้รายบุคคลเรื่องการคุมกำเนิดมีกี่แบบ มารดาหลัง	Focus	Assessment	Intervention	Evaluation
เนื่องจากปวด บรรเทาอาการปวดได้ตามความต้องการของ มดลูกพอทนได้ 1. หน้านิ่วคิ้ว มารดา Paine 2. มือกุมบริเวณ - ขณะมีอาการปวดให้นอนพักบนเตียง score 2. มือกุมบริเวณ - อธิบายให้มารดาเข้าใจว่าอาการปวดมดลูก หลัง ท้องน้อย คลอดเป็นเรื่องปกติ จะค่อยๆหายไปหลังคลอด 3 3. มดลูกหดรัด วัน ตัว - จัดท่าโดยให้มารดานอนคว่ำใช้หมอนรองบริเวณ ใต้ท้องน้อย เพื่อลดอาการปวดและช่วยให้ น้ำคาวปลาไหลดี ถ้าไม่หายปวดให้รับประทานยา Paracetamol 500 mg 2 tab ทุก 4 ชั่วโมงเมื่อมีอาการปวด - แนะนำให้ญาติมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแลทารกในขณะที่มารดามีอาการปวดมดลูก O plan D/C เรื่อง ข้อมูลสนับสนุน 1. ให้ความรู้รายบุคคลเรื่องการคุมกำเนิดมีกี่แบบ มารดาหลัง	Goal / out come			
มดลูก 1. หน้านิ่วคิ้ว มารดา Paine 1. หน้านิ่วคิ้วขมวด ขมวด - ขณะมีอาการปวดให้นอนพักบนเตียง score 2. มือกุมบริเวณ - อธิบายให้มารดาเข้าใจว่าอาการปวดมดลูก หลัง คลอด 3 คลอดเป็นเรื่องปกติ จะค่อยๆหายไปหลังคลอด 3 3. มดลูกหดรัดตัว วัน - จัดท่าโดยให้มารดานอนคว่ำใช้หมอนรองบริเวณ ใต้ท้องน้อย เพื่อลดอาการปวดและช่วยให้น้ำคาวปลาไหลดี ถ้าไม่หายปวดให้รับประทานยา Paracetamol 500 mg 2 tab ทุก 4 ชั่วโมงเมื่อมีอาการปวด - แนะนำให้ญาติมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแล ทารกในขณะที่มารดามีอาการปวดมดลูก O plan D/C เรื่อง ข้อมูลสนับสนุน 1. ให้ความรู้รายบุคคลเรื่องการคุมกำเนิดมีกี่แบบ มารดาหลัง	O ไม่สุขสบาย	ข้อมูลสนับสนุน	- ประเมินอาการปวดมดลูก เพื่อให้การช่วยเหลือ	มารดาปวด
 1. หน้านิ่วคิ้วขมวด 2. มือกุมบริเวณ 2. มือกุมบริเวณ 3. มดลูกหดรัดตัว 3. มดลูกหดรัด 6 อธิบายให้มารดาเข้าใจว่าอาการปวดมดลูก หลัง คลอด 3 3. มดลูกหดรัดตัว 3. มดลูกหดรัด 6 ตัว 6 ตัว 6 ตัว 6 ตัว 6 ตัว 7 จัดท่าโดยให้มารดานอนคว่ำใช้หมอนรองบริเวณ 6 ตัว แล้ว เล้าไม่หายปวดให้รับประทานยา Paracetamol 500 mg 2 tab ทุก 4 ชั่วโมงเมื่อมีอาการปวด 6 แนะนำให้ญาติมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแล หารกในขณะที่มารดามีอาการปวดมดลูก 7 บารดาหลัง 	เนื่องจากปวด		บรรเทาอาการปวดได้ตามความต้องการของ	มดลูกพอทนได้
 2. มือกุมบริเวณ ท้องน้อย ท้องน้อย คลอดเป็นเรื่องปกติ จะค่อยๆหายไปหลังคลอด 3 3. มดลูกหดรัดตัว วัน - จัดท่าโดยให้มารดานอนคว่ำใช้หมอนรองบริเวณ ใต้ ท้องน้อยเพื่อลดอาการปวดและช่วยให้ น้ำคาวปลาไหลดี ถ้าไม่หายปวดให้รับประทานยา Paracetamol 500 mg 2 tab ทุก 4 ชั่วโมงเมื่อมีอาการปวด แล ทารกในขณะที่มารดามีอาการปวดมดลูก O plan D/C เรื่อง ข้อมูลสนับสนุน 1. ให้ความรู้รายบุคคลเรื่องการคุมกำเนิดมีกี่แบบ มารดาหลัง 	มดลูก	1. หน้านิ่วคิ้ว	มารดา	Paine
ท้องน้อย ท้องน้อย คลอดเป็นเรื่องปกติ จะค่อยๆหายไปหลังคลอด 3 3. มดลูกหดรัดตัว วัน - จัดท่าโดยให้มารดานอนคว่ำใช้หมอนรองบริเวณ ใต้ท้องน้อยเพื่อลดอาการปวดและช่วยให้ น้ำคาวปลาไหลดี ถ้าไม่หายปวดให้รับประทานยา Paracetamol 500 mg 2 tab ทุก 4 ชั่วโมงเมื่อมีอาการปวด - แนะนำให้ญาติมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแล ทารกในขณะที่มารดามีอาการปวดมดลูก O plan D/C เรื่อง ข้อมูลสนับสนุน 1. ให้ความรู้รายบุคคลเรื่องการคุมกำเนิดมีกี่แบบ มารดาหลัง	1. หน้านิ่วคิ้วขมวด	ขมวด	- ขณะมีอาการปวดให้นอนพักบนเตียง	score
 3. มดลูกหดรัดตัว 3. มดลูกหดรัด ตัว - จัดท่าโดยให้มารดานอนคว่ำใช้หมอนรองบริเวณ ใต้ท้องน้อยเพื่อลดอาการปวดและช่วยให้ น้ำคาวปลาไหลดี ถ้าไม่หายปวดให้รับประทานยา Paracetamol 500 mg 2 tab ทุก 4 ชั่วโมงเมื่อมีอาการปวด - แนะนำให้ญาติมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแล ทารกในขณะที่มารดามีอาการปวดมดลูก O plan D/C เรื่อง ข้อมูลสนับสนุน 1. ให้ความรู้รายบุคคลเรื่องการคุมกำเนิดมีกี่แบบ มารดาหลัง 	2. มือกุมบริเวณ	2. มือกุมบริเวณ	- อธิบายให้มารดาเข้าใจว่าอาการปวดมดลูก หลัง	
 ตัว - จัดท่าโดยให้มารดานอนคว่ำใช้หมอนรองบริเวณ ใต้ ท้องน้อย เพื่อลดอาการปวดและช่วยให้ น้ำคาวปลาไหลดี ถ้าไม่หายปวดให้รับประทานยา Paracetamol	ท้องน้อย	ท้องน้อย	คลอดเป็นเรื่องปกติ จะค่อยๆหายไปหลังคลอด 3	
ใต้ท้องน้อยเพื่อลดอาการปวดและช่วยให้ น้ำคาวปลาไหลดี ถ้าไม่หายปวดให้รับประทานยา Paracetamol 500 mg 2 tab ทุก 4 ชั่วโมงเมื่อมีอาการปวด - แนะนำให้ญาติมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแล ทารกในขณะที่มารดามีอาการปวดมดลูก O plan D/C เรื่อง ข้อมูลสนับสนุน 1. ให้ความรู้รายบุคคลเรื่องการคุมกำเนิดมีกี่แบบ มารดาหลัง	3. มดลูกหดรัดตัว	3. มดลูกหดรัด	วัน	
น้ำคาวปลาไหลดี ถ้าไม่หายปวดให้รับประทานยา Paracetamol 500 mg 2 tab ทุก 4 ชั่วโมงเมื่อมีอาการปวด - แนะนำให้ญาติมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแล ทารกในขณะที่มารดามีอาการปวดมดลูก O plan D/C เรื่อง ข้อมูลสนับสนุน 1. ให้ความรู้รายบุคคลเรื่องการคุมกำเนิดมีกี่แบบ มารดาหลัง		ตัว	- จัดท่าโดยให้มารดานอนคว่ำใช้หมอนรองบริเวณ	
ถ้าไม่หายปวดให้รับประทานยา Paracetamol 500 mg 2 tab ทุก 4 ชั่วโมงเมื่อมีอาการปวด - แนะนำให้ญาติมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแล ทารกในขณะที่มารดามีอาการปวดมดลูก O plan D/C เรื่อง ข้อมูลสนับสนุน 1. ให้ความรู้รายบุคคลเรื่องการคุมกำเนิดมีกี่แบบ มารดาหลัง			ใต้ท้องน้อยเพื่อลดอาการปวดและช่วยให้	
500 mg 2 tab ทุก 4 ชั่วโมงเมื่อมีอาการปวด - แนะนำให้ญาติมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแล ทารกในขณะที่มารดามีอาการปวดมดลูก O plan D/C เรื่อง ข้อมูลสนับสนุน 1. ให้ความรู้รายบุคคลเรื่องการคุมกำเนิดมีกี่แบบ มารดาหลัง			น้ำคาวปลาไหลดี	
- แนะนำให้ญาติมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแล ทารกในขณะที่มารดามีอาการปวดมดลูก O plan D/C เรื่อง ข้อมูลสนับสนุน 1. ให้ความรู้รายบุคคลเรื่องการคุมกำเนิดมีกี่แบบ มารดาหลัง			ถ้าไม่หายปวดให้รับประทานยา Paracetamol	
ทารกในขณะที่มารดามีอาการปวดมดลูก O plan D/C เรื่อง ข้อมูลสนับสนุน 1. ให้ความรู้รายบุคคลเรื่องการคุมกำเนิดมีกี่แบบ มารดาหลัง			500 mg 2 tab ทุก 4 ชั่วโมงเมื่อมีอาการปวด	
O plan D/C เรื่อง ข้อมูลสนับสนุน 1. ให้ความรู้รายบุคคลเรื่องการคุมกำเนิดมีกี่แบบ มารดาหลัง			- แนะนำให้ญาติมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแล	
			ทารกในขณะที่มารดามีอาการปวดมดลูก	
	O plan D/C เรื่อง	ข้อมูลสนับสนุน	1. ให้ความรู้รายบุคคลเรื่องการคุมกำเนิดมีกี่แบบ	มารดาหลัง
ส่งเสริมการ S : มารดาหลัง อธิบายข้อดีและข้อควรระวัง คลอดได้รับ	ส่งเสริมการ	S : มารดาหลัง	อธิบายข้อดีและข้อควรระวัง	คลอดได้รับ
วางแผนครอบครัว คลอดบอกว่าจะ 2. ให้เวลามารดาวัยรุ่น และมารดา(ผู้ดูแล)ได้คิด การวางแผน	วางแผนครอบครัว	คลอดบอกว่าจะ	2. ให้เวลามารดาวัยรุ่น และมารดา(ผู้ดูแล)ได้คิด	การวางแผน
ก่อนกลับบ้านเพื่อ คุมกำเนิดหลัง ตัดสินใจ ครอบครัวกึ่ง	ก่อนกลับบ้านเพื่อ	คุมกำเนิดหลัง	ตัดสินใจ	ครอบครัวกึ่ง
ข้องกันการตั้งครรภ์ คลอด 3. ดูแลประสานคลินิกวางแผนครอบครัวเพื่อรับ ถาวร โดยยา	ป้องกันการตั้งครรภ์	คลอด	3. ดูแลประสานคลินิกวางแผนครอบครัวเพื่อรับ	ถาวร โดยยา
ซ้ำ O : มารดาของ การดูแลวางแผนครอบครัวก่อนกลับบ้าน คุมกำเนิดชนิด	ซ้ำ	O : มารดาของ	การดูแลวางแผนครอบครัวก่อนกลับบ้าน	คุมกำเนิดชนิด
มารดายังไม่ 4. ติดตามผลการวางแผนครอบครัวก่อนกลับบ้าน ฝัง ก่อน กลับ		มารดายังไม่	4. ติดตามผลการวางแผนครอบครัวก่อนกลับบ้าน	ฝัง ก่อน กลับ
พร้อมมีบุตร บ้าน		พร้อมมีบุตร		บ้าน

YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : CNPG
	หมายเลขเอกสาร : : CNPG- ~~-~~ YH-OBS- <mark>03</mark>
เรื่อง แนวทางการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะเจ็บครรภ์จริง	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : -31/03/2567
ผู้จัดทำ : งานห้องคลอด กลุ่มงานการพยาบาล	ครั้งที่แก้ไข : 00 หน้า/จำนวนหน้า 12/12

เอกสารอ้างอิง

- 1. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2561). เอกสารประกอบการสอน. วิชาการพยาบา มารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1, สืบค้นเมื่อ วันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2561. จาก. เว็บไซต์ https://coggle.it/diagram/W9ndyznK8mkxi72U/t
- 2. ประไพรัตน์แก้วศิริ, ศิริภรณ์ เหมะธุลิน, พิมลพรรณ อันสุข, พรรณยุพา เนาว์ศรีสอน. การส่งเสริม ศักยภาพแก่สตรีตั้งครรภ์เพื่อป้องกันภาวะเสี่ยงต่อการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด: บทบาทพยาบาล. ศรี นครินทร์เวชสาร [อินเตอร์เน็ต]. 2563 [เข้าถึงเมื่อ 28 เมษายน 2567]; 35(2): 238-45. เข้าถึงได้ จาก: index.php>smnj>article>view">https://thaidj.org>index.php>smnj>article>view
- อรนันท์ หาญยุทธ. กระบวนการพยาบาลและการนำไปใช้. วารสารพยาบาลทหารบก [อินเตอร์เน็ต].
   2557 [เข้าถึงเมื่อ มีนาคม 2567]; 15(3): 137-43. เข้าถึงได้จาก: https://he01.tci-thaijo.org/index.php/JRTAN/article/view/30350/26164
- 4. นพ.สัมฤทธิ์ รอดปฐม. แนวทางการดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยงสูง . กลุ่มงานสูตินรีเวช โรงพยาบาลยะลา 2560

ผู้จัดทำเอกสาร ผู้รับรอง ผู้อนุมัติใช้ *G แ*(นางสาวอัญชนา โชติช่วง) (นางสาวมินตรา ทองธรรมชาติ) (นายทินกร บินหะยีอารง)
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพเศษ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ ผอก.รพร.ยะหา

เอกสารนี้เป็นสมบัติของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชยะหา ห้ามนำออกไปใช้ภายนอกหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต